

advocatenkantoren

- » Crisis heeft meer effect op het type werkzaamheden dan op de resultaten
- » De overheadkosten zijn relatief hoog, kostenefficiëntie wordt belangrijker
- » Nieuwe kostenbesparende technologieën zullen een vlucht nemen

Branchebeschrijving

Een advocaat geeft juridisch advies en/of verleent juridische bijstand in rechtszaken. De advocaat moet zijn ingeschreven bij de rechtbank van het arrondissement én bij De Nederlandse Orde van Advocaten (NOvA). De NOvA is de publiekrechtelijke beroepsorganisatie van alle advocaten in Nederland. Deze organisatie is bevoegd regels te stellen,

zoals de inrichting van de financiële administratie en de beroepsverzekering. Advocaten zijn werkzaam voor instellingen, organisaties en particulieren. Specialismen zijn onder meer arbeidsrecht, erfrecht, strafrecht, mediarecht en auteursrecht.

Trends en ontwikkelingen

De advocatuur is weliswaar minder gevoelig voor de economische conjunctuur dan andere branches in de dienstensector, maar ook hier heeft de crisis zijn sporen nagelaten. De sterke groei is uit de markt. Opdrachten komen voor 75% vanuit het bedrijfsleven en de overheid; de overige 25% komt van particulieren. Als het met het bedrijfsleven minder goed gaat, merkt de advocatuur direct de gevolgen daarvan. Maar dit heeft meer effect op het type werkzaamheden dan op de resultaten. In tijden van crisis neemt het aantal herstructureringsstrategieën toe. Saneringen van bedrijven en personeelsreducties vinden vaker plaats. Arbeidsrechtsspecialisten profiteren hiervan. Ook neemt het financiële onvermogen van ondernemingen en particulieren toe. Hierdoor zien kantoren met een insolventiepraktijk het aantal opdrach-

ten toenemen. Aan de andere kant daalt de activiteit in de fusie- en overnamemarkt; dit raakt kantoren met de nadruk op de transactiepraktijk. Desondanks staan de resultaten en marges binnen de advocatuur onder druk. De advocatuur is competitiever geworden. Bovendien zijn opdrachtgevers steeds kritischer. Zij willen (meer) inzicht in de gemaakte uren en de tarieven. Hiermee is de onderhandelingsruimte voor opdrachtgevers met veel juridische procedures toegenomen, met prijsconcurrentie als gevolg. De partnerbetrokkenheid neemt vervolgens toe. Hij/zij moet niet alleen de relatie met bestaande opdrachtgevers onderhouden (en de toegevoegde waarde waarborgen), maar ook meer moeite doen om nieuwe opdrachten te verwerven.

Onze visie

De advocatuur verandert. De partnerstructuur werkt te stroperig, de inzet van ICT vereenvoudigt werkprocessen en het kostenbewustzijn neemt bij veel kantoren - vaak met een dure infrastructuur - toe. Ook gaat geëxperimenteerd worden met het 'no-cure-no-pay' principe. Partners hechten aan de democratische cultuur, maar dit maakt de organisatie ook minder flexibel. En op het moment dat de groei tegenvalt moeten alle zeilen worden bijgezet; een kantoor moet snel en effectief op marktveranderingen kunnen reageren. Om de continuïteit te waarborgen moeten kantoren kostenefficiënter werken; de overheadkosten zijn immers nog steeds relatief hoog. Het aantal ondersteunende personeelsleden per advocaat gaat verder dalen; de introductie van

nieuwe kostenbesparende technologieën zorgt voor veel verandering. Inmiddels zijn er nieuwe organisatievormen die hun succes vooral danken aan slim gebruikmaken van ICT-innovaties. Zij werken met een nieuw verdienmodel en andere onderliggende werkprocessen. ABN AMRO Economisch Bureau verwacht dat deze trend doorzet. Standaardwerk en doorsnee activiteiten (zoals administratie) worden steeds meer uitbesteed; de organisatie wordt 'lean and mean'. De allroundspelers krijgen geleidelijk meer concurrentie van gespecialiseerde kleine kantoren, die lagere prijzen kunnen bedingen. Maar prijs is niet het enige criterium. De kwaliteit van de juridische dienstverlening is en blijft het belangrijkste.

Kerngegevens

Aantal advocatenkantoren (CBS): **7.430**

► groei (t.o.v. 2011): **+7,2%**

Aantal vestigingen (CBS): **7.790**

► groei (t.o.v. 2011): **+6,9%**

Aantal advocaten: **17.068**

► groei (t.o.v. 2011): **+2,2%**

Actuele sectorprognoses vindt u in onze publicatie 'Prognoses economie en sectoren'

Websites

www.advocatenorde.nl

www.juridisch.com

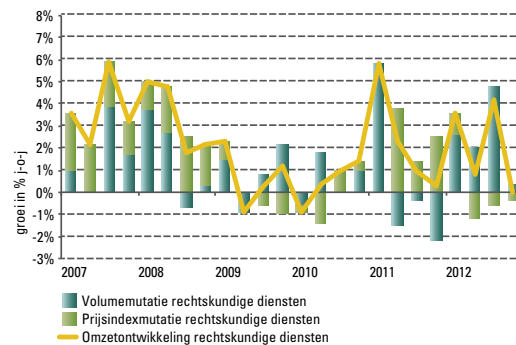
www.bureauf.nl

www.rechtsite.nl

Het aantal opdrachten en prijsdruk neemt toe

Bron: CBS

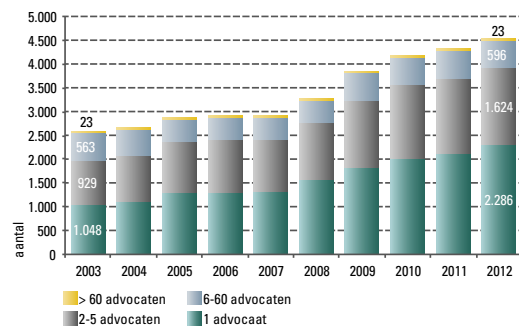
- ▶ De omzet in de rechtskundige diensten - advocaten, notarissen en deurwaarders - groeide in 2012 met 2,5%. Advocaten hebben hierin een aandeel van circa 70%. De prijzen stonden onder druk; de omzetgroei kwam vooral door een stijgende vraag.
- ▶ De hoogte van de uurtarieven blijft een heikel punt. Klanten zijn kritischer en mondiger geworden en eisen transparantie in bestede tijd of maken 'fixed pricing' afspraken. Ook de druk op marges is toegenomen; advocaten moeten hun toegevoegde waarde voor de klant blijvend bewaken.

Branche versnipperd verder

Bron: Stand vd Advocatuur (Sdu Uitgevers)

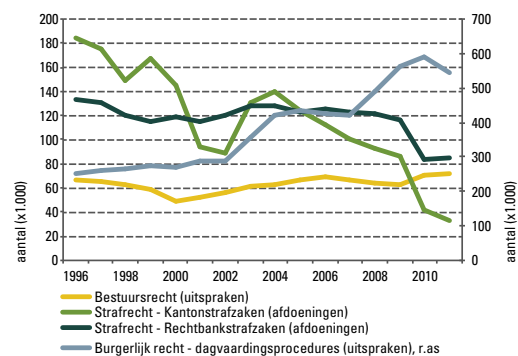
- ▶ Het totale aantal kantoren groeide sinds 2003 met 77% tot 4.529. Hierbij is het aantal kantoren met 1 advocaat in dezelfde periode meer dan verdubbeld tot 50% van de gehele advocatuur.
- ▶ De keuze voor zelfstandig ondernemerschap komt steeds vaker voor. Ook partners van grote kantoren kiezen voor dit model. Het is een manier om flexibel te blijven, unieke dienstverlening te bieden en bovendien controle te houden over de balans tussen werk en privé. De verwachting is dat deze trend aanhoudt; het aantal kleine kantoren gaat verder groeien.

Dagvaardingsprocedures in burgerlijk recht sterk toegenomen

Bron: CBS

- ▶ In de 3 typen rechtspraak (civiel-, bestuurs- en strafrecht) is alleen het aantal rechtszaken bij conflicten tussen burgers onderling en organisaties (civiel recht) de afgelopen 16 jaar sterk toegenomen. Dit segment groeide met 114%. Burgers en organisaties maakten steeds vaker de gang naar de rechter.
- ▶ Het aantal bestuursrechtszaken (conflicten tussen overheid en burgers) bleef nagenoeg gelijk. Het aantal strafrechtszaken nam juist af, zowel in lichte overtredingen bij het kanton als zware misdrijven voor de rechtbank.

Slechts 3 partijen uit top-10 met omzetgroei

Bron: Stand vd Advocatuur (Sdu Uitgevers)

- ▶ Loyens & Loeff blijft het grootste advocatenkantoor van Nederland, gevolgd door NautaDutilh. Beide kantoren zagen het aantal fte in 2011 afnemen; de omzet bleef gelijk of groeide licht. Uit de top-10 was De Brauw Blackstone Westbroek het enige kantoor waar het aantal fte steeg. Desondanks nam de omzet af.
- ▶ De crisis raakt de resultaten. Kostenefficiency is een belangrijk thema geworden; veel partijen zijn overgegaan tot personeelsreductie. ABN AMRO Economisch Bureau verwacht dat het aantal secretaresses - en overige ondersteuning - per advocaat afneemt.

